

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-17 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-44/993-339
Karar Tarihi : 03.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

10 **B. RAPORTÖRLER** : Fatma ATAÇ, Bahar ERSOY

C. BAŞVURAN : Serkan ERDOĞAN
2. Cad. No:1 D:2 Bahçelievler/Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Ak Sigorta A.Ş.
Meclis-i Mebusan Cad. No:67 Fındıklı/İstanbul
- Allianz Sigorta A.Ş.
Bağlarbaşı Kısıklı Cad. No:13 Altunizade/İstanbul
- Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi
Büyükdere Cad. İş Kuleleri Kule 2 Kat:23-26 Levent/İstanbul
20 - Axa Sigorta A.Ş.
Meclis-i Mebusan Cad. No: 15 34433 Salıpazarı/İstanbul
- Eureko Sigorta A.Ş.
Büyükdere Cad. Nuroi Plaza No:257 Maslak/İstanbul
- Groupama Sigorta A.Ş.
Eski Büyükdere Cad. Groupama Plaza No: 2 Maslak/İstanbul
- Güneş Sigorta A.Ş.
Büyükdere Cad. Güneş Plaza No:110 Esentepe-Şişli/İstanbul
- Yapı Kredi Sigorta A.Ş.
Büyükdere Cad. Yapı Kredi Plaza A Blok Levent/İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU:** Sigorta şirketlerinin kiralık araçlara yönelik kasko hizmeti vermekten kaçındıkları, muadil poliçelere göre farklı koşul ve bedeller talep ettikleri ve bazı otomotiv firmalarınca uygulanan filo indirimlerinin araç kiralama şirketlerinin mağduriyetine yol açtığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda; işlettikleri kiralık araç şirketine ait kiralık araçlar için kasko sigortası yaptırmak istedikleri belirtilerek, sigorta şirketlerinin tamamının söz konusu kiralık araçlara yönelik olarak doğrudan kasko poliçesi düzenlemekten kaçındıkları, gerek fiyat gerekse miktar kotaları koymak suretiyle, dolaylı olarak kasko sigortası yapmaktan imtina ettikleri iddia edilmiştir.

40 İlk inceleme aşamasında yapılan görüşmede başvuru sahibi, sigorta şirketlerinin (100 adet ve üstü araca sahip olan) büyük araç kiralama şirketlerine, trafik sigortası poliçesi fiyatına kasko poliçesi düzenlediklerine dair duyular aldıklarını; bu nedenle kendileri gibi (yaklaşık 30-40 adet kiralık araca sahip olan) küçük araç kiralama şirketlerinin mağdur durumda olduklarını öne sürmüştür.

11-44/993-339

Son olarak, ... ve ... gibi bazı otomotiv firmalarınca büyük araç kiralama şirketlerine ve finans gücü olan holding ve kuruluşlara yüksek miktarlarda indirim yapıldığı, ancak küçük araç kiralama şirketlerine aynı indirimin yapılmadığı ifade edilmiştir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 25.01.2011 tarih ve 747 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 09.05.2011 tarih ve 2011-4-17/İİ-11-386.R.G sayılı İlk İnceleme Raporu, 17.05.2011 tarih ve 11-31 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.07.2011 tarih ve 2011-4-17/ÖA-11-179.FA sayılı Önaraştırma Raporu 20.07.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-110.02.02/331 sayılı Başkanlık Önergisi ile 11-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; sigorta şirketlerinin kiralık araçlara yönelik kasko hizmeti vermemeleri ve muadil poliçelere göre farklı koşul ve bedeller talep etmelerinin ve bazı otomotiv firmalarının büyük araç kiralama şirketlerine yüksek miktarda filo indirimi uygulamasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir anlaşma veya uyumlu eylem olarak değerlendirilemeyeceği; dolayısıyla taraflar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "Kasko Sigortaları"; ilgili coğrafi Pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

I.2.1. Araç Kiralama Şirketlerine Kasko Yapılmadığı İddiasına İlişkin Tespitler ve Değerlendirme

70 Kuruma yapılan başvuruda ilk olarak sigorta şirketlerinin tamamının kiralık araçlara yönelik olarak doğrudan kasko poliçesi düzenlemekten kaçındıkları, gerek fiyat gerekse miktar kotaları koymak suretiyle dolaylı olarak kasko sigortası yapmaktan imtina ettikleri iddia edilmiştir. Başvuru sahibi, ayrıca, sigorta şirketlerinin (100 adet ve üstü araca sahip olan) büyük araç kiralama şirketlerine, trafik sigortası poliçesi fiyatına kasko poliçesi düzenlediklerine dair duyular aldıklarını; bu nedenle kendileri gibi (yaklaşık 30-40 adet kiralık araca sahip olan) küçük araç kiralama şirketlerinin mağdur durumda olduklarını öne sürmüştür.

80 Yukarıda özetlenen iddialar 4054 sayılı Kanun'da belirtilen hallerde ihlal oluşturmaktadırlar. Öncelikle, sigorta şirketlerinin Kanun'un 6. maddesini ihlal edip etmediği incelenmiştir. Dosya mevcudu bilgilere göre, kasko sigortaları pazarında en yüksek paya sahip olan ilk üç şirketten Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi'nin payı %..., Axa Sigorta A.Ş.'nin payı %... ve Ak Sigorta A.Ş.'nin payı ise %...'dir. Dolayısıyla mevcut yapısıyla pazarda herhangi bir şirketin hâkim durumda olmadığı ve bu bakımdan Kanun'un ihlalinin söz konusu olmadığı anlaşılmıştır. Öte yandan sözü edilen iddiaların ilgili olabileceği diğer madde Kanun'un 4. maddesidir. Anılan madde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaları, uyumlu eylemleri ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerini hukuka aykırı ve yasak saymaktadır.

Bu doğrultuda başvuruda yer alan iddiaların Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğinden bahsedebilmek için iddia edilen eylemlerin teşebbüsler arasında var olan bir anlaşma, uyumlu

11-44/993-339

90 eylem ya da bir teşebbüs birliği kararı neticesinde ortaya çıkması gerekmektedir. Başvuru dilekçesinde iddia edilen eylemlerin şirketler arasında bir anlaşma sonucunda yapıldığı şeklinde bir iddia bulunmamaktadır. Bununla birlikte İlk İnceleme Raporu'nda, iddia konusu eylemlerin 2009 yılından önce söz konusu olmaması hususunun teşebbüsler arası bir anlaşma ihtimalini çağırması nedeniyle, konunun önaraştırma yapılarak incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

100 Önaraştırma aşamasında, raportörlerce sigorta şirketlerinin birliği olan Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nde yerinde inceleme yapılarak teşebbüs birliği kararının varlığı araştırılmıştır. Ancak böyle bir kararın varlığına dair herhangi bir bilgi ve belge elde edilememiştir. Buna ek olarak bu yerinde incelemede sektöre yönelik elde edilen verilerden yola çıkılarak, Türkiye'de kasko sigortası yapan şirketler arasında düzenledikleri prim miktarı bakımından Türkiye toplamının yaklaşık %70'ini oluşturan şirketlerin kiralık araçlara yönelik uygulamaları incelenmiştir.

110 Yapılan incelemelerde, öncelikle, ... Sigorta dışında kiralık araçlara kasko yapmama şeklinde bir politika uygulanmadığı bilgisi edinilmiştir. ... Sigorta tarafından gönderilen konu hakkındaki yazıda, şirketin, ... Sigorta sisteminde araç kiralama şirketi olduğu kayıtlı değil ise ve eğer firma unvanı ile de anlaşılabilir ise kasko poliçesi yapılabilmesinin söz konusu olabileceği ifade edilerek, ... Sigorta'nın bu politikasına rağmen kiralık araçlara kasko sigortası yapılabildiği bildirilmiştir. Bunun dışındaki şirketlerin farklı koşullar altında kiralık araçlara yönelik kasko faaliyetinde bulunduğu gönderilen verilerden görülmektedir. Dolayısıyla sigorta şirketlerinin kiralık araçlara kasko sigortası yapmamak gibi bir uygulama içinde olduğu kabul edilemeyecektir.

120 İkinci olarak şirketlerin gönderdiği bilgi ve verilerden araç kiralama şirketinin sahip olduğu araç sayısının kasko sigortası teklifi yapıp yapılmamasına etkisi incelenmiştir. Buna göre, ... Sigorta, ... Sigorta ve ... Sigorta araç sayısının fiyatlamaya etkili olmadığını belirtmiştir. ... Sigorta ...'den fazla araca sahip kiralama şirketlerine indirim yapılabildiğini, ... Sigorta araç sayısının diğer unsurlar ile birlikte ele alındığını; ... Sigorta da araç sayısının kasko sigortası değerlendirmesinde doğrudan etkili olmadığını belirtmiştir. ... Sigorta'nın da tamamı tüzel kişi kiralama şirketi olan müşterilerin arasında birçok şirketin az sayıda araca sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu şirketlerin son üç yılda kiralık araçlara yönelik yaptıkları sigorta miktarının araç kiralama şirketleri bazında dağılımı incelendiğinde az sayıda araca sahip şirketlere de kasko yapıldığı görülmektedir.

130 Yukarıdaki bilgilerden yola çıkarak kasko sigortası yapan şirketlerin kiralık araçlar için kasko yapmama davranışında bulunmadıkları ve başvuru kapsamında iddia edilen eylemler bakımından birbirinden farklı uygulamalarda buldukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu şirketlerin bir anlaşma veya uyumlu eylem içinde hareket ettiklerini kabul etmek zordur. Bununla birlikte kar amacı güden iktisadi birimler olan kasko sigorta şirketlerinin riski yüksek bir alanda faaliyet göstermeyi tercih etmemesinin Kanun'u ihlal ettiğinden bahsetmenin ticari hayatın işleyişine uygun olmayan bir müdahale niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim kasko şirketlerinin büyük bölümü, uygulamakta oldukları risklilik kriterleri bakımından kiralık araçları sigortalama faaliyetinin yüksek risk taşıyan bir alan olduğunu belirtmektedir. Bu çerçevede şirketlerin daha fazla sayıda araç sahibi ve kurumsallaşmış olan araç kiralama şirketlerine daha uygun koşullarda kasko poliçesi düzenlemelerinin makul kabul edilebileceği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, kasko sigorta şirketlerinin tamamının kiralık araçlara kasko sigortası yapmadığı ve bir anlaşma veya uyumlu eylem içinde araç sayısı yüksek olan araç kiralama şirketlerine daha uygun koşullarda kasko sigortası düzenledikleri iddiaları bakımından 4054 sayılı

11-44/993-339

Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddedilmesinin uygun olacağı kanaatine ulaşılmıştır.

I.2.2. Bazı Otomotiv Firmalarınca Uygulanan Filo İndirimlerine Yönelik İddialara İlişkin Tespitler ve Değerlendirme

140 Başvuru kapsamında iddia edilen bir diğer husus ise ... ve ... gibi bazı otomotiv firmalarının büyük araç filosuna sahip olan araç kiralama şirketlerinin araç alımlarında yüksek oranda indirim sağlamalarıdır. ... ve ... firmalarının davranışları 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde incelendiğinde, dosya mevcudu bilgilere göre, 2009 yılına ait veriler ışığında, binek araç pazarında ... firmasının %..., ... firmasının ise %... pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla hâkim durumda olmayan söz konusu firmaların davranışlarının 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal teşkil etmediği açıktır.

150 Bu doğrultuda, otomotiv firmalarının filo alımı yapan müşterilerine az sayıda alım yapanlara göre daha yüksek oranlarda indirimler sunması daha fazla ürün satarak karını yükseltmek isteyen her iktisadi varlık gibi otomotiv firmaları için de rasyonel bir davranıştır. Filo alımlarında daha uygun koşullar sunulması da bu durumun doğal bir sonucu olarak değerlendirilmektedir. Bu yönüyle filo indirimlerinin teşebbüsler arası rekabet engelleyici değil, rekabetin bir sonucu olduğu anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla filo alımları nedeniyle otomotiv firmalarınca sağlanan indirimlerin, ticari hayatın olağan akışına uygun bir davranış olarak, 4054 sayılı Kanun çerçevesinde ele alınamayacağı değerlendirilmiştir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.